

המשטרה עשתה קומדיה!

נינה מיוזן

(המשך מעמוד 4)

ילדם החולה אברמינו בן השנתיים וחצי, למוסד תינוקות. עליידי כך נגול מן הווג סבל כבד שמירר את חייהם מאז היולד ילדם: אברמינו הקטן סבל מחולשת קיבה כרונית, דבר שלא איפשר לו להתפתח התפתחות נורמלית ולהביא שמחה להוריו. דבר זה גרם למריבות קשות יום יום, עד כדי קטטות ידיים. הימים המאושרים ביותר לכל אב ואם עם ילדם בראשית שנותיו, הפכו לזוג מיוזן לעיניו גיהינום ממש.

עם הכנסתו לבית-התינוקות, רוח להם מעט. הם יכלו לפנות לראות הפרנסה שהעיקי עליהם. כי ויקטור היה מחוסר-עבודה זה חודשים אחדים, אחרי שפוטרו ממקום עבוד דתו הקבוע בחברת אלקו, רמת-גן. ויקטור נזכר בתקופה הראשונה של חייו בארץ, אותה בילה בקיבוץ עין-גב, והווג החליט לנסוע שמה, לנסות שמה יוכל ויקטור להסתדר שוב בעבודה מתאימה.

בשעה שלוש וחצי אחרי הצהריים, נכנס אצלם הווג רופא. השכנים שמחו לראות את מיוזן ואשתו שקטים וטובים זה עם זה מאחר שלא פעם היו עדים למריבותיהם ונאלצו להתערב. כך בילו הארבעה כמה שעות בשיחה, שתו קפה בספלים קטנים, כשהגברים מעשנים סיגריות. הנשים נמנעו מלעשן, כדי לא לחלל את השבת לשם תענוג בלבד.

שידור מיוחד בספניולית

עובדה זו נתגלתה לי מחדש משיחתי עם הווג רופא. גיק רופא נזכר בה בנוכחותי ביתר פירוט — אולם בשעה שחקר עליידי המשטרה הודיע בפירוש שהוא ואשתו נפרדו מהווג מיוזן במוצאי שבת. וכסימן לכך ציין כי הוא ואשתו היו שם עד אשר ראו הנשים שכבר עברה השבת ומותר גם להן לעשן. שעה זו היתה, אפוא, שעת אחרי צאת הכוכב בים. הודת זו לא הובאה עליידי המשטרה לפני היועץ המשפטי. הוא שמע עליה בראשונה מפי, בעת פגישתי עמו. באותו חודש — בפברואר — טרם הונגה שיעון הקיץ והלוח של ה-14 בפברואר העיר כי יציאת השבת חלה בשעה 6.01. שני הווגים סיימו, אם כן, את בילויים, בעישון של הסיגריה הראשונה שלאחר שבת ובשנית ספל קפה אחרון. יוצא, אפוא, שהווג רופא עוב את חדר מיוזן בשעה שש ורבע בקירוב. ויקטור ואשתו נשארו בחדרם, וכעבור 45 דקות נשמע מתוך המקלט הפתוח קולו של שמעון שמעון.

כאשר שאלתי את הווג רופא אם אמנם הופיע ויקטור לפניו עוד פעם אחרי שנפרדו ממנו בארצו, ענו בחיוב: הוא הופיע אצלם, לבוש פיגמה, ביקש מהם להקשיב לתסכית. לא היתה זאת סתם בקשה, כיוון שהווג מיוזן ידע שאין ממנהגה של משפת רופא להקשיב לשידורים בספניולית, בהעדיפה שידורים אחרים בלשון הערבית. לפיכך, יצא ויקטור להעיר להם על שידור מיוחד זה.

ביום חום חבריני, תוזה

למחרת יצאו ויקטור ונינה לדרום. בהגיעם לטבריה סרו לקבר הרמב"ם, שם ביקשו מהמשטרה רשות ללון ליד הקבר ולהתפלל למען בריאות ילדם. אחרי שהפקידו את חפציהם במקום, ירדו העיירה, בילו את היום בטוילים, דבר נדיר מאז בחיי המשפחה שלהם.

עם ערב חזרו לקבר, פרשו מזרונים ושמיכות, לקיים מנהג של בני עדתם, לחלות בכך את פני הקדוש למען יביא רפואה לאברמינו.

למחרת נסעו לעין-גב. שם הסתדר ויקטור בעבודה כי-חשמלאי אצל הקבלן שהקים את האמפיתיאטרון במקום. נינה, אחרי ימים מספר, חזרה הביתה.

משך החודש שיקטור נשאר בעין-גב, והג לחזור מדי שבוע לביתה, פרט לשני ביקורים של אשתו בקיבוץ. ביקורה השני של נינה חל ב-13 במרס ופגישתם זו היתה בסימן קודר של סכסוך משפחתי.

היתה קיימת אי-התאמה בין התכונות והאפי של בני הווג; ובפגישה זו התעורר שוב השאלה שחזרה לא אתה ביניהם: שאלת גירושין. אולם הפעם היה העניין כה רציני עד כי החליטו שיעשו עוד נסיון אחד, ואם לא ישתה, יתגרשו. שו. אכן ספק שהדבר זיכא את ויקטור, כי אהב מאד את אשתו וכל משאלת חייו היתה: חיי משפחה מאושרים. למחרת ליווה ויקטור את אשתו לתחנת האוטובוסים, אך במקום לחזור לעין-גב, החליט לבלות את היום בטבריה. הוא שוטט בעיר כדי לשנות הבוקר, ביום חום טברני, ללא כובע על ראשו. כלי לחסוך בכסף, הסתפק במעט להם יבש שהביא עמו מהקיבוץ, בתוספת מנת פאלאפל שקנה בעיר.

אמנם לעשות. ואילו הרוצח האמיתי יצא עם טרפו בחשכת ליל.

אשר לפשע של ויקטור, שביצע אותו בחלומו, הרי כל אשר עשה, עשה לאשתו בלבד. הוא חנק, כידוע, את נינה, ואותה נינה היתה זאת שלא פגע שרטה את זרועו בצפורניה, באחת מהתקפותיה ההיסטריות שבאו עליה אחרי שאברהם הקטן שוב ושוב הקיא או שלשל את מאכליו הרוצח. אז היתה נוהגת האם, שמחלת ילדה הטרופה את דעתה עליה, להכות בתנוק הפעוט, לנשכו ולשרטו. ויקטור לא יכול היה לשאת מראות מעשים אלה שחזרו כמעט מדי יום ואף הוא לא שלט ברוחו והיכה בידיה של נינה. ובכך, זהו מקור השריטות ששרטה אותו אותה הילדה המזכרת בוידוי.

תרנגול ששמו אוסקר

עכשיו, להשכלת גופת הילדה לתוך הגנה. הרי אין ולא כלום עם השכלתה של גופת רחל לויך, זו הושלכה בגובה ניכר מעלה, אל ראשי שיחי צבר, לא למטה, לתוך איזה נהר. ובכל זאת ארע משוה דומה בחיי ויקטור: משוה מת והרוג הושלך אל תוך תעלת מים. המשוה הזה היה — תרנגול שנמצא בתוך תעלה מאחורי צריפו של ויקטור מיוזן. תרנגול זה הוחזק תקופה ארוכה בביתו של ויקטור, לא לשם אכילה, אלא כחיתוכיני אהובה על בני המשפחה כחתול או ככלב. אפילו שם ניתן לתרנגול זה: אוסקר.

ויקטור, שנטה למסורתיות, ראה בו יצור מחונן במעט רוח נבואה, ביקש למצוא בו סימנים שונים המעידים על מזל ילדו, אם יבירא טוף סוף, או לאו. אפוא, איפוא, להבין לעצבות לבו כאשר תרנגולו היקר נמצא הרוג בתוך התעלה הקרובה, לאחר שנטרף עליידי תן שהפילו מפיו בעת שרץ עמו ונפל בעצמו לתוך תעלה. ובכך, "הילדה" הופיעה ה-פעם בצורת תרנגול.

ואשר ל"משטרה וגדנ"ע", חזר ויקטור בחלומו על שיחה שהיתה לו עם אשתו. בה אמר כי היה ברצון עוזר לשלטונות למצוא את הרוצח האמיתי. מעניין שהוא מעמיד את עצמו כגיבור בעל ערמה, האומר לרמות את המשטרה, למען לא תבין שאותו איש העוזר לה הוא הרוצח האמיתי.

מפתח שבא ב חובה

עתה נבוא למוצג אחר, המפורסם ביותר בכל הפרשה. המפתח השחדי. המשטרה טוענת שויקטור הכיר במפתח שנמצא ליד הגופה את המפתח שלו; כן טוענת היא כי מפתח זה הוא של בית-החרושת המוצרי חשמל אלקו. ויקטור מיוזן היה בתקופת החקירות המשטריות במצב נוח מאד לכל סוגסטיה ואין ברדיעתו יכול להכיר בכל החרושות וההודעות מפי אדם סהרורי. בפגישתי עם היועץ המשפטי טענתי בפניו ובפני 2 קצינים גבוהים שחשוד ממין זה יש לחקור אותו בכמה שלבים של מצבו החולני, ולא להסתמך על מה שיוצא — או מוצא — מפיו, בשלב הקשה ביותר של המחלה, בשעה שהוא מתהלך בתוך תלום אחד גדול. כאשר ניגשתי אני, לבעייה, עבר בינתיים השלב הראשון.

ויקטור נעזר בחלומו, למרות חולשת כוחו, ותשישות עצביו. הוא החל להבחין בדברים שהיו חסויים; הוא נתפסת, לשאלתה של נינה בשעת ביקורו השני אצלו, אם יש בין כליו איזה מפתח שחדי, אמר: "הן, יש לי מפתח שחודי, אחד בלבד, והוא אינו זה שהמשטרה מצאה ליד גופת הילדה. מפתחי שלי בא לי אחרי שפחתי אותו מאחד מעובדי אלקו, וגם עליו שלוש סימנים, שונים מאלה של מפתח המשטרה".

על נכונות דבריו של ויקטור מיוזן עמדתי אני עצמי עוד לפני שנשאל על כך. בשבת, 30 במאי, ערכתי חיפוש מדוקדק בין כלי העבודה שלו, בנוכחות שני עדים. במזודה קטנה, תחת ערימת חוטי חשמל גיליתי מפתח שחודי משומש, מסומן בירוק-שחור-ירוק. הרגשנו שברגע זה נפל לידנו לא מפתח שחודי סתם, אלא המפתח שיפתח את דלת בית-מאסרו של ויקטור מיוזן.

אחרי מאמצים רבים גיליתי גם את בעל המפתח: המהנדס מרכוס, מעובדי אלקו. הוא אישר מיד שמפתח זה נעלם ממנו בימים בהם פוטרו ויקטור מיוזן מעבודתו, משמע כי זהו המפתח שמיוזן הודה על חסיונותו.

מפתח זה הוא בעל שלושה צול, ואילו המפתח הפלילי הוא של ששה צול. כן יש עליו ציון מסחרי שונה מזה של מפתח המשטרה, שהיה מסומן בשלושה חריצים עשויים באבן משחת. טענתה של המשטרה כי מפתח זה הוא של חברת אלקו אינה נכונה.

בין עובדי אלקו נמצא אמנם אחד העובדים הראשיים, מר ציפקין, המחוקק בין כליו מפתח שחודי כדוגמתו של מפתח המשטרה, מסומן בשלושה חריצים אף הוא. אולם מפתח זה נמצא מאז ומתמיד בין כליו ולא יצא מרשותי. ציפקין אף הצהיר לפני המשטרה, ברירות, שמפתח, המפיח תח הפלילי, אינו מפתחו. סימני החריטה משמשיים, אפוא, רק עובד אחד בלבד; הם סימנים אינדיבידואלים ואילו המפתחות הנמצאים במחסן הכללי של חברת אלקו אינם נושאים כל סימנים שהם.

מפתח של אנשי המשטרה, אינו, אם כן, מפתח של חברת אלקו כלל ועיקר; הוא מפתחו של אדם אחר שאינו עובד בחברה זו. הוא של הרוצח האמיתי של רחל לויך.

(המשך מעמוד 14)

אחרי הצהריים ניגש לבית סולנוע, ביקש מהסדרנים להרשות לו לראות את ההצגה בעמידה, במחיר מוזל, כי לא הפץ להוציא דמי ישיבה. ושם, לפני הכנסו להצגה, החלה תוזה ראשונה במערכת עצביו. לפתע הוא ראה חוזן: דודתו שריי נה, שהיתה לו במקום אב, לאחר שבשנתו השנייה של חייו התייתם מהוריו, הופיעה בפניו, בפנים מלאי חסד, ביקשה ממנו להרגיע את רוחו, הבטיחה לו אושר מעתה ואילך.

"אני נבוכ ומבולבל מאד."

בערב שב ויקטור לקיבוץ, אך רוחו לא נרגעה. אישקט נפשי זה הלך וגבר ובשעה מאוחרת של אותו לילה החל בכתיבת מכתבו האחרון לפני היטרף דעתו עליו. במכתב זה ביטא את החרדה התהומית בפני הקללה שדבקה בבני משפחתו: מחלת העצבים התורשתית. הוא חש כאבים עזים בראשו, גופו רעד מקור; הוא הרגיש כאילו הוא כולו גוש קרח. בשולי המכתב, כלאחר יד, רשם: "אני נבוכ ומבולבל מאד, אני מפחד כי יקרה משהו עם מוחי, אני מקוה שלא יהיה שום דבר, אל תהיי בלתי-שקטה. סלחי לי על השרות האלה, לא ידעתי את אשר אני כותב; אני מת מרוב עיפות. לילה טוב."

אך הלילה היה רחוק מלהיות טוב. מיוזן קם ממיטתו, נטל תורה את המכתב והוסיף כמה שורות. לבסוף כתב הערה "סודי את המכתב, הם סיפור חיינו."

מכתב זה הוא תעודה משכנעת המעידה בבירור מוחלט שהסימנים הראשונים של מחלת רוחו הופיעה אצל ויקטור ב-15 במרס 1953, היינו יותר מהודש אחרי ביצוע הרצח, אחרי הפסקה של יותר מ-12 שנה, אחר שנרפא ממנה בגיל ההתבגרות.

אדם יכול להיות בריא ושלם אפילו בשעות האחרונות לפני התחלת כל מחלה שהיא, ואם אדם היה בריא וחקין בגופו וברוחו לא פחות מחודש ימים לפני הרצח, מה טעם ראו ד"ר ויניק ועוזריו להדביק בקורבנם האומלל את מחלתו חודש שלם לפני התחלתה האמיתית?

מעשה פגיעה יחיד

נדאה שויקטור מיוזן נאבק עם מחלתו משך כמה ימים אחרי תאריך המכתב. ידוע שביום חמישי, 19 במרס, הוא בא אל קברו של הרמב"ם, והביא תרנגול, כפרה לבנו החולה. כאשר הופיע, למחרת, בפתח ביתו במחנה ישראלי, עמד לפני נינה, אשתו, אדם חולה-רוח.

אופי מחלתו התבטא בדבריה-פניו מסתוריים, אולם לא יודע אף מקרה אחי שהוא פגע בפגיעה ישירה בגוף הולדת. המקרה המיוחד שנודע ברבים, את תקף את אשתו כשידיו אוחזות בצוארה כאילו לתקנה, לא היה לאמיתו של דבר אלא חוליה נוספת בשרשרת הארוכה של מריבותיהם המשי-פחתיות.

נינה נהגה בו ככבן-חסות חולה אנוש, שיש לספל בו בהתאם למחלתו. היא לקחה אותו למרפאות ופעם אחת גם לתחנת המשטרה, ובכל מקום, ללא התחשבות שבעלה האומלל נקיים ועלול להפגע, אשר שמיעה גלוווח: "בעלי משוגע, איני יכולה לסבול עוד ממנו. קחו אותי בית-משוגעים!" ויקטור החריש והבליג. אך ערב אחד פרץ עליה בטענה: "מה את רוצה מחי? למה את נוהגת בי כך. הגידי לי, מה את רוצה ממני, הגידי לי!" וכאן תקף אותה כאילו אמר לחנקה. זה היה מעשה הפגיעה היחיד שנתגלה בו, ועל זה כתב במכתב היודיו שלו בבית החולים. אכן, הוא חנק ילדה אחת — אך שמה לא היה רחל לויך אלא שרה מיוזן. ורגש החרטה ונקיפת המצפון לא היה הכתיבו לו את המלים של היודיו. הם חזרו אליו ומהם דימה בנפשו כי אכן רוצח הוא. זה היה חלום שהלם — ולא מעשה בעליל.

בתוך עננים של חלום

מכתב היודיו הוא תעודה מופלאה אשר פסיכולוגים מנוסים ומעמיקים יכלו למצוא בה את המקורות הנפשיים שהביאו לכתיבתו. אולם אפילו סקירה ראשונה מגלה את כותבו כאדם מתהלך בתוך עננים של חלום, בו מופיעים רשמים שונים בעירוביה של רצונות שלא באו על סיפוקם, כבכל חלום.

גיכר מיד כי זהו אדם נגוע ברגשי נחיתוג עמוקים, השואף להתבלט כאיש מעשים נועזים, אפילו פליליים. הר-שמים שקיבל מן הידיעות על רצח הילדה רחל לויך מה-עיתונים שקרא בהיותו בעין-גב, השפיעו עליו השפעה עמוק ביותר והוא היה נוהג לדבר עליו ואף הוהיר אמהות שתשגתנה על ילדיהן בפני הרוצח האלמוני, כל עוד לא נתפס.

אולם כל פרטי העבירה הפלילית, שהוא מיחס אותה לעצמו בכתב היודיו, אין בהם ולא כלום עם הרצח של רחל לויך, פרט למלה "ילדה", אשר לאופניים, עליהם רכב בחלום, מו, הרי הם אותם האופניים אשר נינה אשתו מנעה ממנו מלרכב עליהם באותו 14 בפברואר, כשרצה לטור לסלמה. אגב, יש להעיר שויקטור מיוזן לא היה ממילא יוצא למסעו בשעת חשכה, מאחר שהאופניים חסרו כל מכשיר תאורה. אילו יצא לסלמה היה עושה זאת בשעות הבוקר, כפי שביקש

* רופאיו במצרים אף הרשו לו לשאת אשה אחר תקופה של עשר שנות בריאות. אולם הוא הסתיר את דבר מחלתו מאשתו, עד לפני לידת הבן.

* בצרפתית, משמשת המלה "פול" (תרנגולת) גם במובן נערה, בשפת הרחוב.